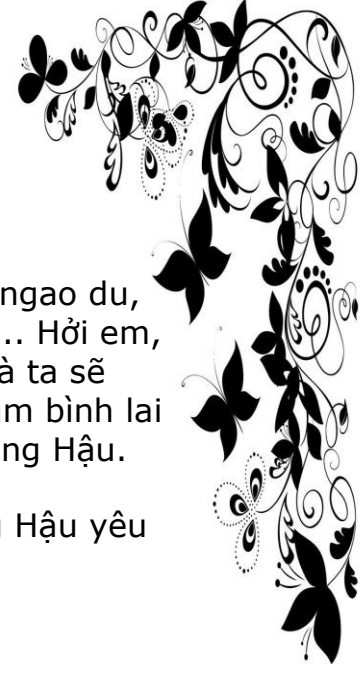

Nét Đẹp Dòng Sông Hậu

Ta mời em hãy tỉnh dậy giữa giấc mơ bẽnh bồng, giữa ngày tháng ngao du, em có biết rằng đường hoa đã nở, và lối vào ngọt tiếng hát ca dao... Hỡi em, ta sẽ không còn hát những lời ca oán than chiến tranh thê thiết, mà ta sẽ hát, em biết không, điệu Trống quân tình tứ của miền Bắc, điệu Nam bình lai láng của miền Trung, và điệu hò nhịp nhàng của miền Nam trên sông Hậu.

Này em, ăn canh rau thương quê cha xứ Bắc, uống nước ngọt sông Hậu yêu quê mẹ Miền Nam

Sóng gợn sông Tiền tôm cá nhảy
Buồm xuôi sông Hậu độ chim bay
Trời cao lồng lộng quê ta đó
Lồng bóng mây xanh đáy nước đầy

Ta sẽ đưa em về, chân theo chân cùng bước, hồn theo hồn cùng mơ. Đây Hậu Giang muôn đời phù sa đỏ, ta và em về dệt lại nghìn thơ

Gió đồng gợn mặt biển xanh
Sóng xao tóc lúa vẫy quanh xóm làng

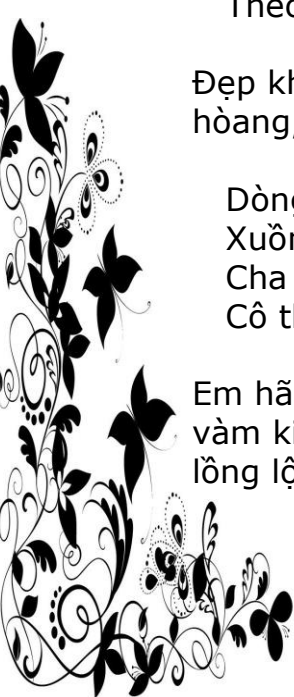
Bây giờ ta chỉ buồn vì một thuở thanh bình tàn theo nắng, nên đưa em về đây ta cũng thấy chạnh lòng. Sông Hậu ta không còn những ngày tháng thủy triều dâng mặt trường giang bát ngát, những huyền thoại êm như thơ, mơ như nhạc, nhưng em hãy ngồi xuống đây mà nghe ta kể, hai mươi năm giọt nước mắt vẫn dài, đôi bên bờ từ thuở mới hoang khai...

Dòng Hậu giang từ cha sang đón mẹ
Đám cưới xưa đi hai chiếc ghe hầu
Trâm song phụng mẹ cài trên mái tóc
Theo cha về lạy hai họ làm dâu

Đẹp không em ngày xưa như huyền sử, đẹp không em Hậu một thuở huy hoàng, để bây giờ như vạt nắng dần tan...Hay là

Dòng Hậu giang từ cha còn trai tráng
Xuồng giăng câu vào những đêm trăng sáng
Cha khua dầm hát vọng cổ trên sông
Cô thôn nữ buông chài cười duyên dáng

Em hãy mơ với ta, những ngày tháng thanh bình, ta bơi xuồng từ Thốt Nốt vàm kinh...rồi ta sẽ đưa em, như một thuở nào cha đưa mẹ, trời tháng hai lồng lộng, đồng tháng hai căn khô, ta sẽ vớt cánh Ô môi và hát lên bài hát

cũ

Hoa dân tộc nở âm thầm
Dẫu ngàn năm nữa không tàn màu hoa

Em về Hậu Giang để thấy " điệu nước ròng man mác mỗi tháng hai..." Ta chợt cười nhớ em xa xưa, một lần về quê ngoại, em chỉ cây Ô môi hỏi hoa gì? Này em cứ về miền tây, xuôi sông Hậu rồi em sẽ thấy mỗi tháng hai, trời nắng lấp lánh và Ô môi nở giữa đồng khô. Nước sông Hậu hạ dần cho hoa nở thắm, và bông Lục bình trôi hờ hững giữa dòng sông...

Hỡi em ! Ta đã kể cho em nghe ngày tháng xa xưa của một thuở thanh bình. Bây giờ khi trời chiều đỏ phượng tây, ta thả xuồng lênh đênh trên sông Hậu, nhìn mặt trời chiều đỏ ngoại ta buồn man mác, mẹ ta thương nhớ thương... Bởi mẹ còn thương nên ta còn lận đận, bởi mẹ còn buồn nên ta còn mãi long đong, em có thấy chẳng man mác điệu nước ròng... Ngày xưa ông ngoại ta bị giết, xác vùi xuống dòng sông, những tháng năm chinh chiến, xuồng ngoại trôi bênh bồng, nước phù sa vốn đỏ, nay pha máu người càng đỏ thêm. Và Hậu giang vẫn diễm nhiên làm mỗ cho những lần thanh toán...

Nhưng thôi nhé em, hãy cứ quên đi, chuyện buồn đau xưa cũ. Em hãy nhớ Hậu Giang bằng những huyền thoại mà ta kể, em cứ thương Hậu giang bằng phong cảnh hữu tình... Này em sóng bạc đuổi nhau trên bờ cát, ta đứng lại trên bãi nhé em. Cứ bước xuống cho phù sa ôm đôi gót, cứ vớt trái bần xanh theo nước cuốn hững hờ, ăn đi em, muối biển mặn mà thêm tình nghĩa... Một ngày nào đó, trái bần rồi cũng trôi về biển mặn, thì bây giờ ta cứ chấm muối biển mà ăn...

Ta từ giã tháng hai đồng khô cỏ cháy, ta từ giã tháng tư vun hạt ngọc, ươm sức sống, cho r ể dài đàn rồi tóc lúa xanh, ta từ giã tháng năm mưa mát mạ an lành, tháng bảy về theo nước nguồn đỏ phù sa ra sông Hậu. Những con đường đầy bóng mát, bên cạnh trường giang đỏ phù sa... có phải nhớ nhung đã in bằng màu máu đỏ phù sa ấy?

Này em, ta lớn lên như thân lúa sạ, ta sống bằng mạch sữa phù sa, nên em đừng hỏi tại sao ta yêu mến sông Hậu, ca tụng sông Hậu, và em cũng đừng ghen ghét sông Hậu nhé em. Nước sông Hậu như máu ta trong huyết quản, phù sa sông Hậu như sữa mẹ thơm ngon...

Sữa nguồn là đất phù sa
Đôi bầu sữa mẹ là hoa muôn màu

Đã có biết bao người cùng ta, chung bầu sữa mẹ, đồng loại máu đỏ thân yêu... Em hãy ngồi xuống đây, bên bờ ven, dưới bóng mát, hay đứng chân bên bờ Hậu bát ngát xanh xanh... Và ta sẽ tiếp tục kể, những ngày tháng êm

đêm, những lo âu sợ hãi những thương nhớ mênh mông, rồi em sẽ yêu mến sông Hậu, ca tụng sông Hậu, nhớ sông Hậu, như ta, như ta vậy, em biết không ! Này em,

Ta về thở khói hoàng hôn cũ
Im mà nghe dòng máu trở về tim

Và

Mời em về thăm quê hương lúa sạ
Ngắm mây trời Đồng Tháp đất An Giang

Trái dưa leo tháng ba còn ngọt trong miệng em, tôm cá tháng mười còn thắm trong huyết quản em, nước sông Hậu còn chảy trong thân thể em...

Ta mời em về ôm chân lúa sạ
Để reo mừng đau xót với Hậu Giang
Mấy trăm năm từ thuở mới khai hoang
Nhạc rừng sâu vượt trời nghe đồng vọng

Em đã nghe Sơn Nam, Bình Nguyên Lộc ca tụng miền lúa sạ, hồn thơ Kiên Giang còn phảng phất trong em, nhưng em hãy, v ẫn cứ nghe ta kể, về sông Hậu của ta, dưới mắt nhìn của ta, những vẻ đẹp riêng, những tình nghĩa riêng, và chỉ riêng ta thôi em nhé...

Ngày nào bầu trời còn mây bay
Lòng ta vẫn cứ nhớ thương hoài
Vì đời còn nhiều chông gai
Trọn đời ta vẫn cứ đi đi hoài...

Em vẫn còn nhớ bài hát ta thường hát chứ? Ta tiếp tục

Về miền Tây với bàn tay vẫy gọi,
chào An Giang Bảy núi tiếp Láng linh

Em hãy xem An Giang như là quê hương, Hậu giang là trái tim máu đỏ, và những con kinh rạch là mạch máu, bởi trái tim bao la đầy phù sa máu đỏ đã nuôi sống cho thân thể miền nam... Em có về An Giang mùa nước nổi mới có thể hình dung thế nào là trời nước bao la, em sẽ thấy nước đùa với ngọn lúa nhấp nhô tận chân trời.

Lúa lên theo nước,
lúa vượt chân mây,
lá mỏng lá dày,

bao la biển lúa,
gió nghiêng gió ngã,
sóng lúa dạt dờ...

Và em cũng sẽ nghe vang lời hát:

Lúa yêu đồng nên dịu dàng ca hát
Trên địa đàn thơm ngát hương phù sa

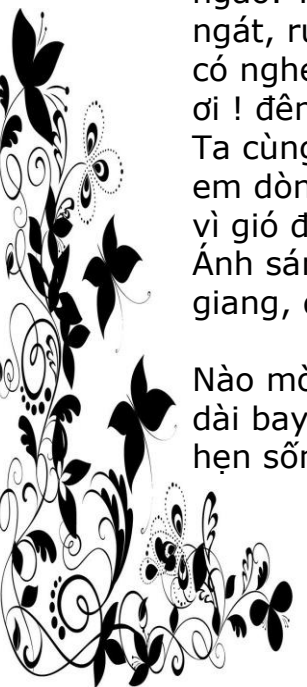
Nước sông Hậu đã nuôi dưỡng chí quật cường, em không tin ư? Ta bày trò chơi nhỏ nhé: Giả sử ta là loài thù nghịch, và xuồng em là khí cụ chiến tranh, ta chống dầm dầy lên ngọn lúa an lành, em sẽ thấy ngọn lúa chìm trong nước ; nhưng này, xuồng đi qua, và lúa lại trở dậy vui đùa cùng sóng nước, sau lũ người hung bạo đã đi qua...Vì:

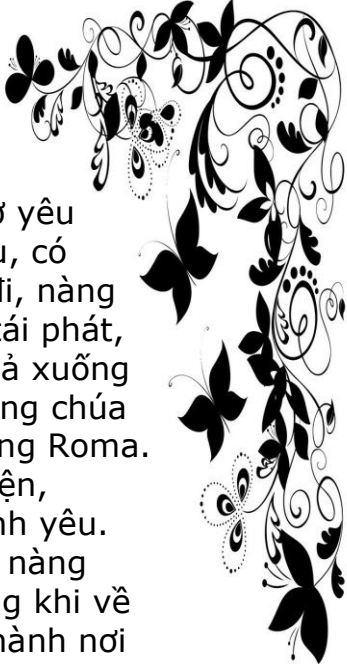
Khi gục xuống là hẹn hò quật khởi
Cho
Ngàn năm bốc khói bếp phù sa...

Em cười ta đó ư? Ta đã thần thánh hoá nước Hậu Giang và hồn lúa sạ. Này em, không có gì đâu nhé, ta đã không cười em chỉ biết giam mình trong những bức tường vô, trong những tiện nghi vật chất, trong không khí ngột ngạt, trong thành phố buồn thiu này. Hãy cứ theo ta về An, dù vẫn là thành phố, nhưng thành phố hiền hoà với sông Hậu chạy ngang, và trong những chiều êm, em vẫn có quyền ngồi thì thăm cùng sóng nước... Nếu em thích, mùa trăng này, ta sẽ đưa em về An, về Nguyễn Du hồ, về bờ đá Nguyễn Du bên sông Hậu. Em đã từng đi qua miền mù sương cao nguyên, miền cát trắng đại dương, miền cây xanh đất đỏ, nhưng ta tin rằng chỉ có đêm trên Hậu giang là tuyệt vời.

Em hãy lắng nghe, tiếng độc huyền trên sông vắng, tiếng sáo trúc ngọt ngào. Tiếng độc huyền trầm buồn ru nghìn cây ngủ say, ru trường giang bát ngát, ru hồn ta ngây dại... Em có thấy chằng, vung chài ôm trắng bạc, em có nghe chằng điệu vọng cổ man man... và trong lòng ta hồn thơ bừng dậy, ơi ! đêm trên sông Hậu tuyệt vời... Ta cùng ngồi trên phiến đá xanh, cùng nhìn về khơi xa, ta chỉ thấy trong mắt em dòng nước bạc hững hờ...Em có nghe lời sóng thầm thì, em có thấy then vì gió đêm hôn lên má? Này em trăng đã lên "hương u huyền bao thiết tha " Ánh sáng đùa giỡn trên nghìn sóng bạc lấp lánh mặt trường giang xa, ở Hậu giang, đêm thật là huyền diệu phải không em?

Nào mời em lên thuyền, ta cùng nhau vớt ánh trăng trên dòng nước, tóc em dài bay đuổi bắt dưới ánh trăng... Em biết không xưa có đôi tình nhân, đã thề hẹn sống bên nhau bạc đầu. Nhưng rồi tình không trọn nên đã đưa nhau đến

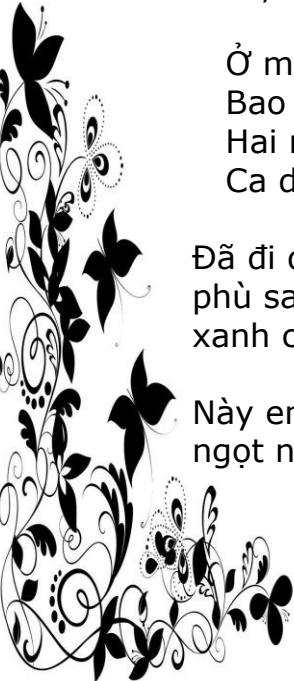
Nguyễn Du hồ, tự trầm trên dòng Hậu để được theo nhau về bến bờ yêu thương xa lạ. Câu chuyện buồn quá phải không em? Nào đã hết đâu, có nàng cũng đã đưa chàng bằng tình khúc " Tống biệt hành " Chàng đi, nàng về, ngày ngày ra nơi xưa tưởng nhớ. Cho đến một ngày, bệnh xưa tái phát, nàng từ biệt nghìn thu với ước mơ " Được đến bên bờ Nguyễn Du thả xuống một đồng tiền cầu nguyện cho người yêu." Nàng muốn được như công chúa "Anna" của phim " La romain de Vacance " đã cầu nguyện ở hồ thiêng Roma. Từ đó những đôi tình nhân hò hẹn bên bờ sông Hậu, nghe câu chuyện, thường bắt chước nàng thả xuống một đồng tiền cầu nguyện cho tình yêu. Em có vẻ không tin, nhưng đó chỉ là huyền thoại, chàng vẫn kể cho nàng nghe, và thêu dệt cho bờ Hậu những chuyện tình. Nay em, thế nhưng khi về em đừng quên ném lại một đồng tiền nghe em. Từ đó Nguyễn Du thành nơi hò hẹn, Nguyễn Du hồ thành hồ tình lụy của thi nhân, và bờ Hậu Giang thành thần linh cho những đôi tình nhân chỉ nhau thề nguyện...

Ta đã kể em nghe, ta đã đưa em về sông Hậu, những cái đẹp mộc mạc an lành của một thuở quê hương mình không có chiến tranh. Em cho rằng đó không phải là nét đẹp của sông Hậu ư? Không em ạ, đó chính là những cái đẹp nhẹ nhàng, đặc thù của sông Hậu. Ta đã trót sinh ra thương nhớ niệm hoài... Em muốn ta mô tả Hậu Giang bằng bài luận văn của đứa bé ư? Này tình vật, này bức tranh chết. Em, dù sông Hậu là bức tranh, ta vẫn muốn bức tranh linh động, có hồn. Hậu sống động, Hậu biết chứng kiến những dấu vết hằn sâu của năm tháng " Thương hải biến vi tang điền " Hỡi em, Hậu đã đẹp bằng tình nghĩa yêu thương thì Hậu vẫn đẹp nghìn đời. Em đã thấy những hàng dừa xanh rũ tóc lá gió bay, những cồn cát dải dầu sóng nước, những cù lao yêu dấu, ruộng mía, rẫy dưa, cánh đồng xanh bóng mạ, cánh đồng vàng lúa chín. Đôi mươi năm sau biết có còn chẳng cảnh cũ, đôi mươi năm sau, biết có còn được thấy quê hương? Em này, thì đại chi ôm lấy những cảnh vật tầm thường, cảnh vật không phải chỉ riêng Hậu mới có, là miền quê hương phù sa, ở đâu cũng có thể có em ạ. Thế nên ta thương nhớ Hậu Giang bằng nét đẹp của quê ta, trong hoài niệm của quá khứ an bình, tình thương vĩnh cửu.

Ở miền Bắc, ở phương Nam,
Bao giờ cánh trắng khói lam lên trời,
Hai mươi năm lẻ qua rồi
Ca dao khóc ngắt trong lời mẹ ru.

Đã đi qua một thuở một đời, nhưng Hậu giang vẫn còn hiền hoà, vẫn mang phù sa đổ về ôm chân lúa sạ miền Nam, vẫn tưới mát những cánh đồng xanh cho lúa lớn...

Này em, ta có thể về miền quê cũ, cốm lúa sạ nồng hương, nước Hậu giang ngọt ngào, phù sa đỏ như máu trong huyết quản. Em sẽ khoát nước sông

Hậu rửa mặt cho lũ con thơ, rửa hết bụi thị thành, rửa thù hận chiến tranh...
Như bố ngày xưa đã mang mẹ chúng nó về Hậu Giang, nuôi chúng bằng hạt
gạo hiền hoà, cho chúng lớn khôn như phù sa sông Hậu, quê cha tình mẹ
dạy cho chúng yêu thương, dạy cho chúng an bằng...

Ta về thả lá vào sông
Mơ lời ru cũ mây hồng ca dao

Dù cho nghìn năm nữa, Hậu giang vẫn đẹp vẫn hiền hoà, và lũ con xa còn
nặng nợ sẽ lần lượt quay về, nhớ thương ca tụng. Gạo lúa sạ nấu bằng nước
Hậu giang...ngọt ngào thương mến...

Hậu giang, Hậu giang
Nước tình lai láng
Thương nhớ mệnh mang...

Ta mời em hãy tỉnh dậy giữa giấc mơ bẽnh bồng, giữa ngày tháng ngao du...
và dừng lại đây em nhé.

Võ Thị Xuân Đào

